

§ 2. Види слідчих (розшукових) дій

Вичерпний перелік слідчих (розшукових) дій закріплено в гл. 20 КПК, якою визначено такі види слідчих (розшукових) дій:

1) допит, у тому числі: одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб (ст. 224 КПК), допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні (ст. 225 КПК), допит малолітньої або неповнолітньої особи (ст. 226 КПК), допит у режимі відеоконференції під час досудового розслідування (ст. 232 КПК);

2) пред'явлення для впізнання: особи (ст. 228 КПК), речей (ст. 229 КПК), трупа (ст. 230 КПК), у тому числі пред'явлення для впізнання осіб чи речей у режимі відеоконференції під час досудового розслідування (ст. 232 КПК);

3) обшук (статті 233–236 КПК);

4) огляд: місцевості, приміщення (в тому числі житла чи іншого володіння особи), речей та документів (ст. 237 КПК), трупа (ст. 238 КПК), огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією (ст. 239 КПК), місця вчинення кримінального правопорушення (п. 2 ч. 2 ст. 520 КПК);

5) слідчий експеримент (ст. 240 КПК);

6) освідування особи (ст. 241 КПК);

7) залучення експерта для проведення експертизи (статті 242–244 КПК);

8) отримання зразків для експертизи (ст. 245 КПК).

Слідчі (розшукові) дії можуть бути класифіковані за різними критеріями на певні види.

Так, залежно від того, чи підлягають розголошенню відомості про факт та методи їх проведення, вони поділяються на слідчі (розшукові) дії (гл. 20 КПК) та негласні слідчі (розшукові) дії (гл. 21 КПК).

У свою чергу, слідчі (розшукові) дії залежно від наявності розпочатого досудового розслідування поділяють на ті, що відповідно до закону можуть бути проведені до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (єдиною такою слідчою (розшуковою) дією є огляд місця події в невідкладних випадках (ч. 3 ст. 214 КПК)) та слідчі (розшукові) дії, що проводяться тільки після внесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань та початку досудового розслідування (всі інші слідчі (розшукові) дії).

Залежно від послідовності проведення слідчі (розшукові) дії поділяють на первинні, подальші та повторні. Первинними визнають ті дії, з яких зазвичай починається кримінальне провадження і які проводяться до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань або відразу після внесення таких відомостей, до вручення особі повідомлення про підозру. Всі інші слідчі (розшукові) дії належать до подальших. Повторні слідчі (розшукові) дії проводяться знову в повному обсязі в разі, якщо є обґрунтовані сумніви у правильності проведення первинних слідчих (розшукових) дій, якщо результати останніх суперечать іншим матеріалам кримінального провадження, а також за наявності істотного порушення норм матеріального чи процесуального права: прав та свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, процесуальних норм, якими встановлено порядок проведення первинних слідчих (розшукових) дій.

Залежно від можливості повторного проведення слідчі (розшукові) дії розподіляють на ті, що можуть бути проведені повторно (наприклад, допит, огляд) і ті, повторне проведення яких заборонено (наприклад, проведення впізнання за фотознімками, матеріалами відеозапису виключає можливість у подальшому пред'явленні особи для впізнання (ч. 6 ст. 228 КПК)).

Залежно від обсягу проведення слідчі (розшукові) дії можна диференціювати на основні та додаткові. Основними є слідчі (розшукової) дії, які проводяться в повному обсязі в установленому законом порядку. Якщо ж під час проведення основної слідчої (розшукової) дії певні обставини залишилися нез'ясованими або потребують уточнення, то може бути проведена додаткова слідча (розшукова) дія в обсязі, необхідному для з'ясування чи уточнення цих обставин.

Залежно від обов'язковості проведення слідчих (розшукових) дій вони поділяються на обов'язкові та необов'язкові. Обов'язковість слідчої (розшукової) дії може визначатися:

а) прямою вказівкою в законі на обов'язковість її проведення (наприклад, обов'язкове залучення експерта для проведення експертизи щодо: 1) встановлення причин смерті; 2) встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень; 3) визначення психічного стану підозрюваного за наявності відомостей, які викликають сум-

нів щодо його осудності, обмеженої осудності; 4) встановлення віку особи, якщо це необхідно для вирішення питання про можливість притягнення її до кримінальної відповідальності, а іншим способом неможливо отримати ці відомості; 5) встановлення статевої зрілості потерпілої особи в кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених ст. 155 КК; 6) визначення розміру матеріальних збитків, шкоди немайнового характеру, шкоди довкіллю, заподіяної кримінальним правопорушенням (ч. 2 ст. 242 КПК));

б) дорученням прокурора, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням (п. 4 ч. 2 ст. 36, ч. 4 ст. 40 КПК);

в) дорученням суду в разі, якщо під час судового розгляду виникне потреба у встановленні обставин або перевірці обставин, які мають істотне значення для кримінального провадження, і вони не можуть бути встановлені або перевірені іншим шляхом (ч. 3 ст. 333 КПК).

Необов'язковими є слідчі (розшукові) дії, необхідність проведення яких визначається слідчим самостійно залежно від обставин конкретного кримінального провадження на підставі внутрішнього переконання і криміналістичного мислення слідчого, його особистого бачення процесуальної перспективи.

Залежно від обмеження конституційних прав осіб слідчі (розшукові) дії поділяють на такі, що: а) пов'язані; б) не пов'язані; в) можуть бути пов'язані з тимчасовим обмеженням окремих конституційних прав і свобод людини і громадянина.

За процесуальною підставою здійснення слідчі (розшукові) дії можуть бути диференційовані на ті, що проводяться:

1) *за постановою слідчого або прокурора* (допит, упізнання в режимі відеоконференції (ч. 2 ст. 232 КПК); обшук особи, яка перебуває в житлі чи іншому володінні під час проведення там обшуку, коли є достатні підстави вважати, що вона переховує при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження (ч. 5 ст. 236 КПК), а також ті слідчі (розшукові) дії, проведення яких не потребує винесення слідчим або прокурором відповідної постанови (допит (ст. 224 КПК), огляд та слідчий експеримент, за винятком проведення цих слідчих (розшукових) дій у житлі чи іншому воло-

дінні особи (ч. 1 ст. 237, ч. 5 ст. 240 КПК), пред'явлення для впізнання (статті 228–230 КПК);

2) *за постановою прокурора*: ексгумація трупа в разі потреби проведення його огляду (ч. 1 ст. 239 КПК); освідування особи (ч. 2 ст. 241 КПК);

3) *за згодою прокурора*, яка є обов'язковою для проведення слідчих (розшукових) дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді: допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні (ч. 1 ст. 225 КПК); обшук (ч. 3 ст. 234 КПК); огляд житла чи іншого володіння особи (ч. 2 ст. 237 КПК); слідчий експеримент, що проводиться у житлі чи іншому володінні особи (ч. 5 ст. 240 КПК);

4) *за ухвалою слідчого судді*: допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні (ч. 1 ст. 225 КПК); обшук (ч. 2 ст. 234 КПК), огляд житла чи іншого володіння особи (ч. 2 ст. 237 КПК); слідчий експеримент, що проводиться у житлі чи іншому володінні особи (ч. 5 ст. 240 КПК); залучення експерта (ч. 1 ст. 243 КПК).

Залежно від участі понятих слідчі (розшукові) дії поділяються на ті, що проводяться *за участю понятих* (обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи, пред'явлення особи, трупа чи речей для впізнання, огляд трупа, в тому числі й пов'язаний із ексгумацією, слідчий експеримент, освідування особи (ч. 7 ст. 223 КПК), а також ті, що проводяться *без участі понятих* (допит, огляд місцевості, речей та документів, залучення експерта для проведення експертизи).

За можливістю заміни участі понятих на застосування безперервного відеозапису ходу проведення слідчих (розшукових) дій останні поділяються на: *слідчі (розшукові) дії, законність проведення яких потребує обов'язкової участі не менше двох понятих незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії* (обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи), *і дії, участь понятих у яких може бути замінена застосуванням безперервного відеозапису ходу їх проведення* (пред'явлення особи, трупа чи речі для впізнання, огляд трупа, в тому числі пов'язаний з ексгумацією, слідчий експеримент, освідування особи).

Залежно від прийомів отримання інформації слідчі (розшукові) дії поділяють на *вербальні, невербальні та змішані*. Вербальними є

слідчі (розшукові) дії, у результаті проведення яких одержується словесна інформація (всі види допитів). *Невербальними* називають такі слідчі (розшукові) дії, у результаті проведення яких слідчий одержує інформацію, що міститься в об'єктах матеріального світу і виражається в предметно-просторових характеристиках, таких як форма, колір, розмір, кількість, обсяг тощо (огляд, освідування, обшук). Слідчі (розшукові) дії, у процесі провадження яких одержують як вербальну, так і невербальну інформацію, називають *змішаними* (пред'явлення для впізнання, слідчий експеримент).

Залежно від наявності в окремих учасників слідчої (розшукової) дії можливості візуального чи аудіоспостереження за іншими її учасниками (учасником), можна виокремити ті слідчі (розшукові) дії, що проводяться із забезпеченням такої можливості, і ті, які виключають таку можливість (наприклад, із метою забезпечення безпеки особи, яка впізнає, впізнання може проводитися в умовах, коли особа, яку пред'являють для впізнання, не бачить і не чує особи, яка впізнає, тобто поза її візуальним та аудіоспостереженням (ч. 4 ст. 228 КПК). Крім того, особа, якій забезпечується захист, може бути допитана в режимі відеоконференції з такими змінами зовнішності й голосу, за яких їй неможливо було б упізнати (ч. 10 ст. 232 КПК).

За можливістю проведення слідчої (розшукової) дії в режимі відеоконференції слідчі (розшукові) дії розподіляються на *ті, проведення яких дозволено здійснювати в режимі відеоконференції* (у цьому режимі при трансляції з іншого приміщення чинним кримінальним процесуальним законом дозволено проведення тільки допиту осіб і впізнання осіб чи речей під час досудового розслідування (ст. 232 КПК), а також *ті слідчі (розшукові) дії, проведення яких у режимі відеоконференції чинним законодавством не передбачено.*

Вичерпний перелік **негласних слідчих (розшукових) дій** закріплено в гл. 21 КПК, якою визначено такі види негласних слідчих (розшукових) дій:

- 1) аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260 КПК);
- 2) накладення арешту на кореспонденцію (ст. 261 КПК);
- 3) огляд і виїмка кореспонденції (ст. 262 КПК);
- 4) зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК): 1) контроль за телефонними розмовами; 2) зняття інформації з каналів зв'язку;

5) зняття інформації з електронних інформаційних систем без відома їх власника, володільця або утримувача: 1) зняття інформації з електронних інформаційних систем або її частини, доступ до яких обмежується її власником, володільцем або утримувачем чи пов'язаний із подоланням системи логічного захисту (ч. 1 ст. 264 КПК); 2) зняття інформації з електронних інформаційних систем або її частини, доступ до яких не обмежується її власником, володільцем або утримувачем чи не пов'язаний із подоланням системи логічного захисту (ч. 2 ст. 264 КПК).

6) обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267 КПК);

7) установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК);

8) спостереження в публічно доступних місцях: 1) за особою; 2) річчю або місцем (ст. 269 КПК);

9) моніторинг банківських рахунків (ст. 269¹ КПК);

10) аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270 КПК);

11) контроль за вчиненням злочину (ст. 271 КПК): 1) контрольована поставка; 2) контрольована закупка; 3) оперативна закупка; 4) спеціальний слідчий експеримент; 5) імітування обстановки злочину;

12) виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК);

13) негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст. 274 КПК).

У свою чергу, аудіо-, відеоконтроль особи полягає в негласній (без відома особи) фіксації та обробці з використанням технічних засобів розмови цієї особи або інших звуків, рухів, дій, пов'язаних з її діяльністю або місцем перебування тощо.

Накладення арешту на кореспонденцію полягає в забороні установам зв'язку та фінансовим установам вручення кореспонденції адресату без відповідної вказівки слідчого, прокурора.

Огляд і виїмка кореспонденції полягає в негласному відкритті й огляді затриманої кореспонденції, на яку накладено арешт, її виїмки або знятті копії чи отриманні зразків, нанесенні на виявлені речі й документи спеціальних позначок, обладнанні їх технічними засо-

бами контролю, заміні речей і речовин, що становлять загрозу для оточуючих чи заборонені у вільному обігу, на їх безпечні аналоги.

Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж полягає в негласному проведенні із застосуванням відповідних технічних засобів спостереження, відбору та фіксації змісту інформації, яка передається особою, а також одержанні, перетворенні й фіксації різних видів сигналів, що передаються каналами зв'язку (знаки, сигнали, письмовий текст, зображення, звуки, повідомлення будь-якого виду).

Ця негласна слідча (розшукова) дія поділяється на:

– контроль за телефонними розмовами, що полягає в негласному проведенні із застосуванням відповідних технічних засобів, у тому числі встановлених на транспортних телекомунікаційних мережах, спостереження, відбору та фіксації змісту телефонних розмов, іншої інформації та сигналів (*SMS*, *MMS*, факсимільний зв'язок, модемний зв'язок тощо), які передаються телефонним каналом зв'язку, що контролюється;

– зняття інформації з каналів зв'язку, що полягає в негласному одержанні, перетворенні й фіксації із застосуванням технічних засобів, у тому числі встановлених на транспортних телекомунікаційних мережах, у відповідній формі різних видів сигналів, які передаються каналами зв'язку мережі Інтернет, інших мереж передачі даних, що контролюються.

Зняття інформації з електронних інформаційних систем полягає у здійсненні пошуку, виявлення та фіксації відомостей, що містяться в електронній інформаційній системі або її частині, доступу до електронної інформаційної системи або її частини, а також отримання таких відомостей без відома її власника, володільця або утримувача, в тому числі із застосуванням технічного обладнання, якщо є відомості про наявність інформації в електронній інформаційній системі або її частині, що має значення для певного досудового розслідування.

Ця негласна слідча (розшукова) дія розподіляється на: 1) зняття інформації з електронних інформаційних систем або її частини, доступ до яких обмежується її власником, володільцем або утримувачем чи пов'язаний із подоланням системи логічного захисту; 2) зняття інформації з електронних інформаційних систем або її частини, доступ до яких не обмежується її власником, володільцем або утримувачем чи не пов'язаний із подоланням системи логічного захисту.

Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи полягає в таємному проникненні слідчого чи уповноваженої особи без відома власника чи володільця, приховано, під псевдонімом або із застосуванням технічних засобів у приміщення та інше володіння для встановлення технічних засобів аудіо-, відео-контролю особи або безпосередньо з метою виявлення і фіксації слідів злочину, проведення огляду, виявлення документів, речей, що мають значення для досудового розслідування, виготовлення копій чи їх зразків, виявлення осіб, які розшукуються, або з іншою метою для досягнення цілей кримінального провадження.

Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу полягає в застосуванні технічного обладнання для локалізації місцезнаходження радіоелектронного засобу, у тому числі мобільного терміналу, систем зв'язку та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, без розкриття змісту повідомлень, що передаються, якщо в результаті його проведення можна встановити обставини, які мають значення для кримінального провадження.

Спостереження за особою в публічно доступних місцях полягає у візуальному спостереженні за особою слідчим чи уповноваженою особою для фіксації її пересування, контактів, поведінки, перебування в певному, публічно доступному місці тощо або застосуванні з цією метою спеціальних технічних засобів для спостереження.

Спостереження за річчю або місцем у публічно доступних місцях полягає у візуальному спостереженні за певною річчю або певним місцем слідчим чи уповноваженою особою для фіксації її переміщення, контактів із нею певних осіб, подій у певному місці для перевірки відомостей під час досудового розслідування тяжкого або особливо тяжкого злочину або застосуванні з цією метою спеціальних технічних засобів для спостереження.

Моніторинг банківських рахунків полягає в наданні банком Національному антикорупційному бюро України в поточному режимі інформації про операції, що здійснюються на одному або декількох банківських рахунках (до виконання відповідних операцій, а в разі неможливості — негайно після їх виконання) з метою викриття і фіксації фактів здійснення особою злочинних дій із використанням

банківського рахунку, або з метою розшуку чи ідентифікації майна, що підлягає конфіскації або спеціальній конфіскації, у кримінальних провадженнях.

Аудіо-, відеоконтроль місця полягає в застосуванні технічного обладнання в публічно доступному місці з метою фіксації відомостей (розмов, поведінки осіб, інших подій), які мають значення для кримінального провадження, без відома присутніх у ньому осіб.

Контроль за вчиненням злочину диференціюється на: 1) контрольовану поставку; 2) контрольовану закупку; 3) оперативну закупку; 4) спеціальний слідчий експеримент; 5) імітування обстановки злочину.

Контрольована поставка полягає в організації та здійсненні слідчим і оперативним підрозділом контролю за переміщенням (перевезенням, пересиланням, передачею, ввезенням, вивезенням з України чи транзитним переміщенням її територією) товарів, предметів і речовин, у тому числі заборонених до обігу, з метою виявлення ознак злочину та фіксації фактичних даних про протиправні діяння осіб, відповідальність за які передбачена в КК.

Контрольована закупка полягає в імітації придбання або отримання, у тому числі безоплатного, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності товару, який перебуває у вільному обігу, з метою викриття і документування факту вчинення злочину та особи, яка його вчинила.

Оперативна закупка полягає в імітації придбання або отримання, у тому числі безоплатного, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності товару, обіг якого обмежений чи заборонений чинним законодавством, з метою викриття і документування факту вчинення злочину та особи, яка його вчинила.

Спеціальний слідчий експеримент полягає у створенні слідчим та оперативним підрозділом відповідних умов в обстановці, максимально наближеній до реальної, з метою перевірки дійсних намірів певної особи, у діях якої вбачаються ознаки тяжкого чи особливо тяжкого злочину, спостереження за її поведінкою та прийняттям нею рішень щодо вчинення злочину.

Імітування обстановки злочину полягає в діях слідчого, уповноваженої особи, з використанням імітаційних засобів, які створюють у оточуючих уявлення про вчинення реального злочину, з метою

його запобігання та викриття відомої чи невідомої особи (осіб), яка планувала чи замовляла його вчинення.

Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації полягає в організації слідчим і оперативним підрозділом введення уповноваженої ними особи, яка відповідно до закону виконує спеціальне завдання, в організовану групу чи злочинну організацію під легендою прикриття для отримання речей і документів, відомостей про її структуру, способи і методи злочинної діяльності, які мають значення для розслідування злочину або злочинів, які вчиняються цими групами.

Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження, полягає в діях слідчого чи уповноваженої особи, які дозволяють без відома власника чи володільця отримати зразки матеріалів, сировини, виробів тощо, у тому числі в публічно недоступних місцях.

Усі негласні слідчі (розшукові) дії можуть бути докладно класифіковані за різними критеріями.

За характером і ступенем обмеження права особи на приватність, на ті негласні слідчі (розшукові) дії, що: 1) пов'язані з втручанням у приватне спілкування; 2) не пов'язані з втручанням у приватне спілкування.

Втручанням у приватне спілкування (процес передання інформації в будь-якій формі від однієї особи до іншої безпосередньо або за допомогою засобів зв'язку будь-якого типу) є доступ до змісту спілкування за умов, якщо учасники спілкування мають достатні підстави вважати, що спілкування є приватним, тобто таким, коли інформація передається та зберігається за таких фізичних чи юридичних умов, при яких учасники спілкування можуть розраховувати на захист інформації від втручання інших осіб (частини 3–4 ст. 258 КПК).

За тяжкістю злочину (за матеріально-правовою підставою), на ті негласні слідчі (розшукові) дії, що: 1) проводяться винятково у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів; 2) проводяться незалежно від тяжкості злочину.

Тяжким злочином є злочин, за який передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі понад десять тисяч та не більше двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк понад п'ять та не більше десяти років. Особливо тяжким злочином є злочин, за який передбачене основне

покарання у виді штрафу в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, позбавлення волі на строк понад десять років або довічного позбавлення волі. При цьому ступінь тяжкості злочину, за вчинення якого передбачене водночас основне покарання у виді штрафу та позбавлення волі, визначається виходячи зі строку покарання у виді позбавлення волі, передбаченого за відповідний злочин (частини 4–6 ст. 12 КК).

За процесуальною підставою здійснення, на ті негласні слідчі (розшукові) дії, що проводяться на підставі: 1) постанови слідчого або прокурора; 2) постанови слідчого за погодженням із керівником органу досудового розслідування або постанови прокурора; 3) рішення слідчого, узгодженого з прокурором, або рішення прокурора до постановлення ухвали слідчого судді¹; 4) винятково постанови прокурора; 5) ухвали слідчого судді.

За можливістю їх самостійного проведення слідчим, на ті, які: 1) слідчий може провести самостійно в повному обсязі; 2) слідчий може провести самостійно в певній частині; 3) слідчий взагалі не може провести самостійно через відсутність спеціальних знань і/або технічних засобів, значну тривалість їх проведення та з інших причин.

Класифікація негласних слідчих (розшукових) дій за переліченими вище критеріями має вагоме прикладне значення. Для забезпечення наочності її сприйняття, зручності користування, прискорення запам'ятовування та запобігання можливим помилкам, пов'язаним із новизною і великими обсягами, не достатньо структурованого теоретичного матеріалу, її візуалізація здійснена у табличній формі (див. таблицю 3).

¹ У виняткових невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та запобіганням учиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I «Злочини проти основ національної безпеки України», II «Злочини проти життя і здоров'я особи», VI «Злочини проти власності», VII «Злочини у сфері господарської діяльності» (статті 201 «Контрабанда» та 209 «Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом»), IX «Злочини проти громадської безпеки», XIII «Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення», XIV «Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації», XV «Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян», XVII «Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг» Особливої частини КК (ч. 1 ст. 250 КПК).

Негласні слідчі (розшукові) дії

№ з/п	Вид негласної слідчої (розшукової) дії; законодавча регламентація (стаття КПК)	Проводиться винятково у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів	Проводиться незалежно від тяжкості злочину	Пов'язана з втручанням у приватне спілкування	Не пов'язана з втручанням у приватне спілкування	Процесуальна підстава для проведення					Слідчий самостійно		
						постанова слідчого або прокурора	постанова слідчого за погодженням з керівником органу досудового розслідування або постановою прокурора	рішення слідчого, узагоджене з прокурором, або рішення прокурора до постановлення ухвали слідчого судді	винятково постановою прокурора	ухвала слідчого судді	може провести повністю	може провести частково	не може провести взагалі
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260)	+											
2	Накладення арешту на кореспонденцію (ст. 261)	+											
3	Огляд і виїмка кореспонденції (ст. 262)	+											
4	Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263): 1) контроль за телефонними розмовами	+											
	2) зняття інформації з каналів зв'язку	+											
5.	Зняття інформації з електронних інформаційних систем без відома їх власника, володільця або утримувача:	+											

¹ У виняткових невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та запобіганням учиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I, II, VI, VII (статті 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини КК (ч. 1 ст. 250 КПК).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	1) зняття інформації з електронних інформаційних систем або її частини, доступ до яких обмежується її власником, володільцем або утримувачем чи пов'язаний з подоланням системи логічного захисту (ч. 1 ст. 264)												
	2) зняття інформації з електронних інформаційних систем або її частини, доступ до яких не обмежується її власником, володільцем або утримувачем чи не пов'язаний з подоланням системи логічного захисту (ч. 2 ст. 264)												
6	Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267)												
7	Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268)												
8	Спостереження у публічно доступних місцях (ст. 269) за: 1) особою												

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	2) за річчю або місцем	+			+	+							+
9	Моніторинг банківських рахунків (ст. 269 ^б)	+			+					+			+
10	Аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270)	+			+								+
11	Контроль за вчиненням злочину (ст. 271): 1) контрольована поставка	+			+				+			+	
	2) контрольована закупка	+			+				+			+	
	3) оперативна закупка	+			+				+			+	
	4) спеціальний слідчий експеримент	+			+				+			+	
	5) імітування обстановки злочину	+			+				+			+	
12	Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272)	+			+		+						+
13	Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст. 274)	+			+					+			+

Рекомендовано вченою радою Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого (протокол № 4 від 26.10.2018 р.)

Рецензенти:

В. В. Тищенко — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри криміналістики Національного університету «Одеська юридична академія», член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України;
М. С. Шумило — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правосуддя Київського національного університету імені Тараса Шевченка, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України

Колектив авторів:

В. Ю. Шепітько, д-р юрид. наук, проф. (кер. авт. кол.) — вступ; розділи 1, 2, 4; § 1, 4 розділу 5; § 2, 3, 5 розділу 5 (у співавт.); розділ 6; § 1–8 розділу 7; § 1–3, 7, 9 розділу 8; розділи 9, 10, 12; § 1, 3 розділу 13; § 2 розділу 13 (у співавт.); § 1–5, 7, 8 розділу 14; § 3 розділу 15; розділ 16 (у співавт.); § 4–6 розділу 17; § 1, 3, 5–9, 12 розділу 18; § 4, 10 розділу 18 (у співавт.); § 1 розділу 19 (у співавт.); § 2–5 розділу 19; § 3, 4 розділу 21, § 1–4 розділу 22;

В. А. Журавель, д-р юрид. наук, проф. — § 2 розділу 15;

В. О. Коновалова, д-р юрид. наук, проф. — розділ 3; § 4, 5 розділу 15; § 1–3 розділу 17; § 2 розділу 18; розділ 20; § 1, 2 розділу 21;

В. М. Шевчук, д-р юрид. наук, проф. — § 6 розділу 14;

М. В. Шепітько, д-р юрид. наук, доц. — § 1 розділу 15;

Г. К. Авдеева, канд. юрид. наук, доц. — § 9, 10 розділу 7; § 11 розділу 8; розділ 11;

В. І. Алексійчук, канд. юрид. наук, доц. — § 3 розділу 16 (у співавт.); § 10 розділу 18 (у співавт.); § 1 розділу 19 (у співавт.);

В. В. Білоус, канд. юрид. наук, доц. — § 2, 3, 5 розділу 5 (у співавт.); § 4–6, 8, 10 розділу 8; § 2 розділу 13 (у співавт.); § 1, 2 розділу 16 (у співавт.);

О. Ю. Булукув, канд. юрид. наук, доц. — § 9 розділу 14;

Є. С. Демідова, канд. юрид. наук — § 11 розділу 18;

О. М. Домашенко, канд. юрид. наук — § 6 розділу 15;

Д. В. Затенацький, канд. юрид. наук — § 10 розділу 14;

О. В. Фунікова, канд. юрид. наук, доц. — § 4 розділу 18 (у співавт.);

В. О. Яремчук, канд. юрид. наук — § 5 розділу 22

Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, К82 В. О. Коновалова та ін.] ; за ред. В. Ю. Шепітька. – Харків : Право, 2019. – 456 с.

ISBN 978-966-937-505-6

ISBN 978-966-937-542-1 (т. 1)

У першому томі підручника викладено загальнотеоретичні проблеми криміналістики, висвітлено питання криміналістичної техніки та окремих її галузей, розкрито зміст криміналістичної тактики. Поданий матеріал адаптовано до нових навчальних програм юридичних закладів вищої освіти та сучасних вимог.

Розраховано на студентів юридичних спеціальностей закладів вищої освіти, а також може бути корисним аспірантам, викладачам, науковцям та співробітникам органів правопорядку, суддям, адвокатам та іншим юристам.

УДК 343.98(075.8)

§ 4. Поняття і принципи планування розслідування.	269
Техніка планування	261
§ 5. Вчення про криміналістичну версію	263
§ 6. Тактичні помилки в слідчій діяльності	270
<i>Запитання для самоконтролю</i>	272

Розділ 16. СУТНІСТЬ ТА ВИДИ

СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) І СУДОВИХ ДІЙ	273
§ 1. Поняття слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій	273
§ 2. Види слідчих (розшукових) дій	276
§ 3. Поняття судових дій та їх види	290
<i>Запитання для самоконтролю</i>	295

Розділ 17. ОГЛЯД .....

§ 1. Поняття, види та принципи слідчого огляду	297
§ 2. Підготовка до огляду місця події	300
§ 3. Пізнавальна сутність огляду місця події	301
§ 4. Тактика огляду місця події	307
§ 5. Огляд трупа	316
§ 6. Фіксація результатів огляду місця події	317
<i>Запитання для самоконтролю</i>	327

Розділ 18. ДОПИТ .....

§ 1. Поняття та види допиту	328
§ 2. Процес формування показань	331
§ 3. Підготовка до допиту	334
§ 4. Постановка запитань і пред'явлення доказів як тактичні прийоми допиту	337
§ 5. Зміст тактики допиту	339
§ 6. Встановлення психологічного контакту	342
§ 7. Актуалізація забутого в пам'яті допитуваного	344
§ 8. Викриття неправди в показаннях	347
§ 9. Допит неповнолітніх	351
§ 10. Тактика одночасного допиту (очної ставки). Перехресний допит	354
§ 11. Допит судового експерта	358
§ 12. Фіксація результатів допиту	362
<i>Запитання для самоконтролю</i>	363